

Utkast til forskrift om forbud mot utførsel og innførsel av kulturgjenstander

Fastsatt av Kultur- og kirkedepartementet xxx med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 23 f, forskrift av 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 12 nr. 3 og lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 28. Fremmet av Kultur- og kirkedepartementet.

Kapittel I

Formål og virkeområde

Formål

§ 1. Formålet med forskriften er å sørge for at kulturgjenstander beskyttes mot ulovlig eksport og import. Forskriften skal bidra til å avgrense den ulovlige omsetningen av kulturgjenstander og å sikre dokumentasjon og kunnskap om de kulturgjenstander som tillates ført ut av landet.

Definisjon

§ 2. I kulturminneloven § 23 og i kapitlene her gjelder følgende kategorier av kulturgjenstander:

- a) Sjeldne samlinger og eksemplarer av fauna, flora, mineraler og anatomi og gjenstander av paleontologisk interesse.
- b) Resultater av arkeologiske utgravninger eller av arkeologiske oppdagelser, både lovlige og ulovlige. Automatisk fredete kulturminner i medhold av lov om kulturminner, jf. kulturminneloven § 4,
- c) Bygninger av alle slag og deler av slike, kunstneriske eller historiske monumenter, mynter, arkivsaker herunder lyd, foto og filmarkiv, manuskripter, gamle bøker enkeltvis eller i samlinger, signeter, frimerker, møbler og annet innbo eller løsøre, drakter, våpen, musikkinstrumenter og liknende ting av kunst-, kultur- eller personalhistorisk interesse som er eldre enn 100 år. Når særlige grunner taler for det, kan departementet fastsette at utførselsforbudet skal omfatte slike gjenstander uten hensyn til alder.
- d) Etnografisk materiale. Gjenstander som tilhører sin opphavsmann eller nye produkter, produsert for salg omfattes ikke.
- e) Samiske kulturminner uten hensyn til alder. Gjenstander som tilhører sin opphavsmann eller nye produkter, produsert for salg omfattes ikke.
- f) Gjenstander, uten hensyn til alder:
 - som har spesiell betydning for historien, også vitenskapshistorien, teknisk historie, militærhistorie og samfunnshistorie
 - som har spesiell betydning for virksomheter og hendelser av nasjonal betydning

- som vedrører fremstående eller sentrale personers liv. Gjenstander som vedkommende fremstående eller sentrale person selv fører ut av landet medregnes ikke, med mindre utførsel er forbudt etter andre bestemmelser i denne forskriften.
- g) Malerier, tegninger, skulpturer, billedhuggerarbeid, originale grafiske blad og annen bildende kunst eldre enn 50 år. Verk som tilhører sin opphavsmann medregnes ikke.
- h) For kunsthåndverk og prototyper for designprodukter eldre enn 50 år gjelder bare reglene i kapittel II i forskriften her. Verk som tilhører sin opphavsmann medregnes ikke.
- i) Det kreves utførselstillatelse for båter, motorvogner, luftfartøy og skinnegående materiell eller deler av slike eldre enn 50 år.
- j) Til kulturgjenstander nevnt i § 2 bokstavene b – e medregnes ikke personlige effekter yngre enn 200 år eller kulturminner som nevnt i § 2 bokstav i, som skal brukes under opphold eller repareres og restaureres i utlandet og som bringes tilbake til Norge innen ett år etter utreise. Med personlige effekter menes gjenstander som for eksempel smykker, bunader og lignende.

Kapittel II

Regler om utførsel av kulturgjenstander

Utførselstillatelse

§ 3. Uten skriftlig tillatelse er det etter lov om kulturminner § 23 forbudt å føre kulturgjenstander ut av landet.

Søknaden

§ 4. Søknad om utførsel av kulturgjenstander som faller inn under noen av de angitte kategoriene i § 2 i forskriften her, skrives på skjema fastsatt av Kultur- og kirkedepartementet. Søknaden skal bl.a. inneholde opplysninger om kulturgjenstandens art, materiale, alder, størrelse, ervervs måte og -tidspunkt, hvem det er ervervet fra, og navn og adresse på søker og mottaker. Videre skal det gjøres rede for begrunnelsen for at det søkes om utførselstillatelse og det skal følge med fem fargefotografier av kulturgjenstanden.

Søknaden sendes den institusjonen som har vedtaksmyndighet etter § 6 i god tid før utførsel skal skje. Dersom søkeren er i tvil om hvor søknaden skal sendes, kan den sendes til ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum, som videresender den til riktig vedtaksmyndighet etter § 6.

Om nødvendig kan vedtaksinstitusjonen kreve at søkeren fremlegger tilleggsopplysninger og/eller foreviser kulturgjenstanden.

§ 5. Utførselstillatelsen skal normalt gis hvis kulturgjenstanden ikke er av stor betydning for forskning eller bevaring og formidling av Norges kulturarv.

Utførselstillatelse kan gis permanent eller for et angitt tidsrom. Det skal utstedes et eksportsertifikat som skal utferdiges i tråd med internasjonal standard.

Gjenstander som føres ut av landet skal ledsages av ovennevnte utførselstillatelse og denne dokumentasjon skal legges frem for tollvesenet i forbindelse med tollekspedering.

Vedtaksinstitusjoner

§ 6 Følgende institusjoner er vedtaksinstitusjoner:

Vedtaksinstitusjoner	type gjenstander/kulturminner
Forsvarsmuseet	militære kulturgjenstander, våpen, luftfartøy
Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo	arkeologisk og etnografisk materiale, gjenstander fra tiden før reformasjonen, mynter og sedler.
Nasjonalbiblioteket	bøker, trykk, manuskripter, lyd- og filmarkiv
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	billedkunst, skulpturer, grafikk, kunsthåndverk, design, antikviteter, møbler
Norsk Folkemuseum	folkekunst, bondeantikviteter, drakter, bygninger, frimerker og andre kulturgjenstander knyttet til arbeidsliv og levemåte etter reformasjonen
Norsk Sjøfartsmuseum	maritime kulturgjenstander
Norsk Teknisk Museum	transportmidler og andre tekniske kulturgjenstander
Preus museum	fotografi, fotografiapparat o. a. fotoutstyr
Riksantikvaren	fartøy
Riksarkivet	arkivalia, segl og signeter
Ringve Museum	musikkinstrumenter og annet musikkhistorisk materiale
Sámiid Vuorká-Dávvirat (De Samiske Samlinger)	samiske kulturminner

Vedtaksinstitusjonene skal rådspørre regionale faginstitutioner ved behov.

Vedtaksmyndigheten gir søkeren skriftlig melding om vedtaket og sender kopi av vedtaket og søknaden til ABM-utvikling- Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

§ 7. ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum, er klageinstans i saker som gjelder forbud mot utførsel av kulturgjenstander, med unntak av saker som er avgjort av Riksantikvaren, der Miljøverndepartementet er klageinstans, og saker som gjelder samiske kulturminner, der Sametinget er klageinstans.

Klage fremsettes for det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket, og reglene om klage i kapittel VI i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) gjelder tilsvarende.

Kapittel III

Regler om innførsel av kulturgjenstander

§ 8. Det er i henhold til kulturminneloven § 23 a forbudt å føre inn til landet kulturgjenstander som er ulovlig utført fra en stat som er part i en avtale hvor også Norge er part om tilbakelevering av kulturgjenstander eller om tiltak mot illegal import, eksport og handel med kulturgjenstander, heretter kalt utførselslandet.

§ 9. I kulturminneloven § 23 a og i dette kapittel i forskriften gjelder følgende definisjoner:

-Med "kulturgjenstander" menes:

- jf. § 2 i forskriften her

-Med "som er ulovlig utført fra en stat" menes:

- enhver utførsel fra en stats territorium i strid med denne stats lovgivning om vern av kulturgjenstander
- gjenstander som ikke ledsages av et sertifikat der det gis tillatelse til at den aktuelle kulturgjenstanden eksporteres
- enhver manglende tilbakelevering ved utløpet av fristen for en midlertidig lovlig utførsel, eller enhver krenkelse av et av de øvrige vilkår for denne midlertidige utførselen,

- Med "en avtale hvor også Norge er part om tilbakelevering eller om tiltak mot illegal import, eksport og handel med kulturgjenstander" menes:

- en stat som inngår i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS)
- en stat som er part i Unidroit-konvensjonen av 24. juni 1995,
- en stat som er part i UNESCO-konvensjonen av 1970 om tiltak for å forby og hindre ulovlig import og eksport av kulturgjenstander og ulovlig overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander.

§ 10. Enhver som fører en kulturgjenstand av noen av de i § 2 angitte kategorier inn til landet, plikter å sørge for at gjenstanden ledsages av et gyldig eksportsertifikat fra utførselslandet. Denne dokumentasjonen skal legges frem for tollvesenet i forbindelse med tollekspedering.

Kapittel IV

Straff, kontroll og ikrafttredelse

§ 11 Den som forsettlig eller uaktsomt overtredet bestemmelsene i forskriften her kan straffes i medhold av lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 27 og lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll kapittel X.

§ 12. Etter lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll kapittel III fører tollvesenet kontroll med at kulturgjenstander ikke føres ut av landet eller inn til landet i strid med denne forskriften.

Tollovens bestemmelser med tilhørende forskrifter gjelder tilsvarende så langt det passer og ikke annet er bestemt.

§ 13. Denne forskrift trer i kraft XXX. Samtidig oppheves forskrift om forbud mot utførsel av kulturminner fastsatt ved kgl.res. av 14. desember 2001.